

Българският език в стихове

Изготвил: Ивелина Георгиева, Хв
клас, ПГ „Христо Ботев“

На 24 май честваме Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост. На този ден почитаме братята Кирил и Методий, които чрез своята дейност допринасят много за развитието на българската просвета и култура. Има много стихотворения, посветени на азбуката, българския език и братята Кирил и Методий.
Ето някои от тях!

Азбучна молитва

Константин Преславски

Аз се Богу моля с тия думи:
Боже-светороче, що създаде
видим свят и дивен свят невидим!
Господ-дух прати ми ти в сърцето
да ме лъхне с пламенното слово -
ето, в правий път да тръгнат всички
живи в твойта заповед пречиста!
Знам, законът твой е жив светилник
и в пътеки светлина нетленна
към евангелския дар възжаждан.

Литна днес и славянското племе
милостта на кръста твой да търси...
Но на мене, който моли помощ,
отче, сине и пресвети душе -
просещ, - твойто мощно слово дай ми,
ръце вдигам да получа мъдрост,
сила, що обилно от небето
ти даряваш на вси твари живи.

Азбучна молитва

Константин Преславски

Упази ме ти от горда злоба
фараонска, изцели ме, дай ми
херувимска сила шестокрила,
царю на царете! Да опиша
чудесата твои вдъхновено,
шествайки пак по пътя славен,
що учителите двама, вечно
юнни, начертаха... Да направя
явно твойто слово за народа!

На Светата троица прослава:
всяка възраст ней хвала въздава!
И народът мой Отца и Сина,
и Светия дух възвеличава -
днес, вовек веков и до амина.

Азбучна молитва

Константин Преславски

“Азбучна молитва” е азбучен акростих от 40 дванадесетосрични стиха, написан на по реда на глаголическите букви. От 60-те години на 20. век преобладава мнението на проф. Куйо Куев, че Азбучната молитва е съчинена не от Свети Кирил, а от епископ Константин Преславски през 893-894 г., когато е било написано и Учителното евангелие.

Най-старият запазен препис (руски, 12. век) действително представлява пролог към неговото Учителното евангелие. Известни са 38 преписа на Азбучната молитва, повечето руски, най-често срещащи се в руската Тълковна палея (Палея толковая), където те допълват тълкованието - "За началото на славянската писменост".

ТНШАСА БЪСН:	КОУЮЦЪ АНШН:
Л ЮДНІЕ ТВОЕ НА	Ф АРАОНА АЗЪ
РЕШИ СЯ ХОТАЩЕ:	ЛОБЫНЗБАЪН:
М НОСТН ТВОЕ Я	Х ЕРОБЪСКОУ АН
БЕПРОСАТЪЗЪЛО:	МЪСЛЬНОУМЪ
Н ЪМЪНЪНЪНЪ	ДАЖДЪ:
ПРОСТРАНОСЛОВО	О УЪСТЪНАА ПРЪ
ДАЖДЪ:	СТАА ТРОНЦЕ:
О УЪСНЪ Н ПРЪСТЫ	П ЕТАЛЬМОЮ НАРА
НАШЕ:	ДОСТЪ ПОЪЛОЖИ:
П РОСАШОУ ОУМОУ	Ц ЕЛОМОУ ДРЪНО
ПОМОШНО ТЕ БЪ:	ДАНАТЪНОУПЪ
Р ОУЦЕ БОСВОИ ГОРЪ	САТИ:
БЪЗДЪЮ ПРНСНО:	У ЮДЕСАТЪОІА ПРЪ
С НЛОУ ПРНІАТИ Н	ДНЪНАА АЗЪЛО:
МОУ ДОСТЪОУТЕ	Ш ЕСТЪ КРНЛАТЪСН
БЕ:	ЛОУБЪСПРНМАЪ:
Т Ъ БО ДАЕШН ДО	Ш ЪСТЪОУЮНЫ
СТОИНОМЪСН	НЪ ПОСЛЪДОУОУ
ЛОУ:	УНТЕЛО:
У ПОСТАСЪЖЕ БЪСА	Н МЕННІЕЮ НДЪЛОУ

Върви, народе възродени!

Стоян Михайловски

ВЪРВИ, НАДОДЕ ВЪЗРОДЕНИ,
КЪМ СВЕТЛА БЪДНИНА ВЪРВИ,
С КНИЖОВНОСТТА, ТАЗ СИЛА НОВА,
ТИ ЧЕСТ И СЛАВА ПОДНОВИ!

ВЪРВИ КЪМ МОЩНАТА ПРОСВЕТА!
В СВЕТОВНИТЕ БОРБИ ВЪРВИ,
ОТ ДЛЪЖНОСТ НЕИЗМЕННА ВОДЕН -
И БОГ ЩЕ ТЕ БЛАГОСЛОВИ!

НАПРЕД! НАУКАТА Е СЛЪНЦЕ,
КОЕТО ВЪВ ДУШИТЕ ГРЕИ!
НАПРЕД! НАРОДНОСТТА НЕ ПАДА,
ТАМ, ГДЕТО ЗНАНЬЕТО ЖИВЕИ!

БЕЗВЕСТЕН БЕШЕ ТИ, БЕЗСЛАВЕН,
О, ВЛЕЗ В ИСТОРИЯТА ВЕЧ,
ДУХОВНО ПОКОРИ СТРАНИТЕ,
КОИТО ЗАВЛАДЯ СЪС МЕЧ!

ТЪЙ СОЛУНСКИТЕ ДВАМА БРАТЯ
НАСЪРЧВАХА ДЕДИТЕ НИ...
О, МИНАЛО НЕЗАБРАВИМО,
О, ПРЕСВЕЩЕНИ СТАРИНИ!

БЪЛГАРИЯ ОСТАНА ВЯРНА
НА ДОСТОСЛАВНИЙ ТОЗ ЗАВЕТ -
В ТЪРЖЕСТВОВАНЬЕ И В СТРАДАНЬЕ
ИЗВЪРШИ ПОДВИЗИ БЕЗ ЧЕТ...

ДА, РОДИНАТА НИ, ГОДИНИ
ПРЕСВЕТЛИ ПРЕЖИВЯ; В БЕДА
НЕОПИСУЕМА ИЗПАДНА,
НО ВЪРШИ ДЪЛГА СИ ВСЕГДА.

БЕ ВРЕМЕ, ПИСМЕНОСТТА НАША
КОГА ОБХОДИ ЦЕЛИЙ МИР;
ЗА ВСЕ СВЕТОВНАТА ПРОСВЕТА
ТЯ БЕ НЕИЗЧЕРПАЕМ ВИР.

Върви, народе възродени!

Стоян Михайловски

БЕ И ДЪЖДОВНО РОБСКО ВРЕМЕ...
ТОГАЗ БАЛКАНСКИЙ ХРАБЪР СИН
НАВЕЖДАШЕ ЛИЦЕ ПОД ГНЕТА
НА ОТОМАНСКИ ВЛАСТЕЛИН...

НО ВИНАГИ ДУХЪТ НАРОДЕН
ПОДПОРКА ТЪРСЕШЕ У ВАС,
О, МЪДРЕЦИ! ПРЕЗ ДЕСЕТ ВЕКА
ВСЕ ЖИВ ОСТАНА ВАШИЙ ГЛАС!

О ВИЙ, КОИТО ЦЯЛО ПЛЕМЕ,
ИЗВЛЯКОХТЕ ИЗ МЪРТВИНА,
НАРОДЕН ГЕНИЙ ВЪЗКРЕСИХТЕ -
ЗАСПАЛ В ГЛУБОКА ТЪМНИНА.

ПОДВИЖНИЦИ НА ПРАВА ВЯРА,
СЕЯТЕЛИ НА ПРАВДА, МИР,
АПОСТОЛИ ВИСОКОСЛАВНИ,
ЗВЕЗДИ ВЪРХУ СЛАВЯНСКИЙ МИР.

БЪДЕТЕ ПРЕБЛАГОСЛОВЕНИ,
О ВИЙ, МЕТОДИЙ И КИРИЛ,
ОТЦИ НА БЪЛГАРСКОТО ЗНАНЬЕ,
ТВОРЦИ НА НАШИЙ ГОВОР МИЛ!

НЕК ИМЕТО ВИ ДА ЖИВЕЕ
ВЪВ ВСЕНАРОДНАТА ЛЮБОВ,
РЕЧТА ВИ МОЩНА НЕК СЕ ПОМНИ
В СЛАВЯНСТВОТО ВО ВЕК ВЕКОВ!

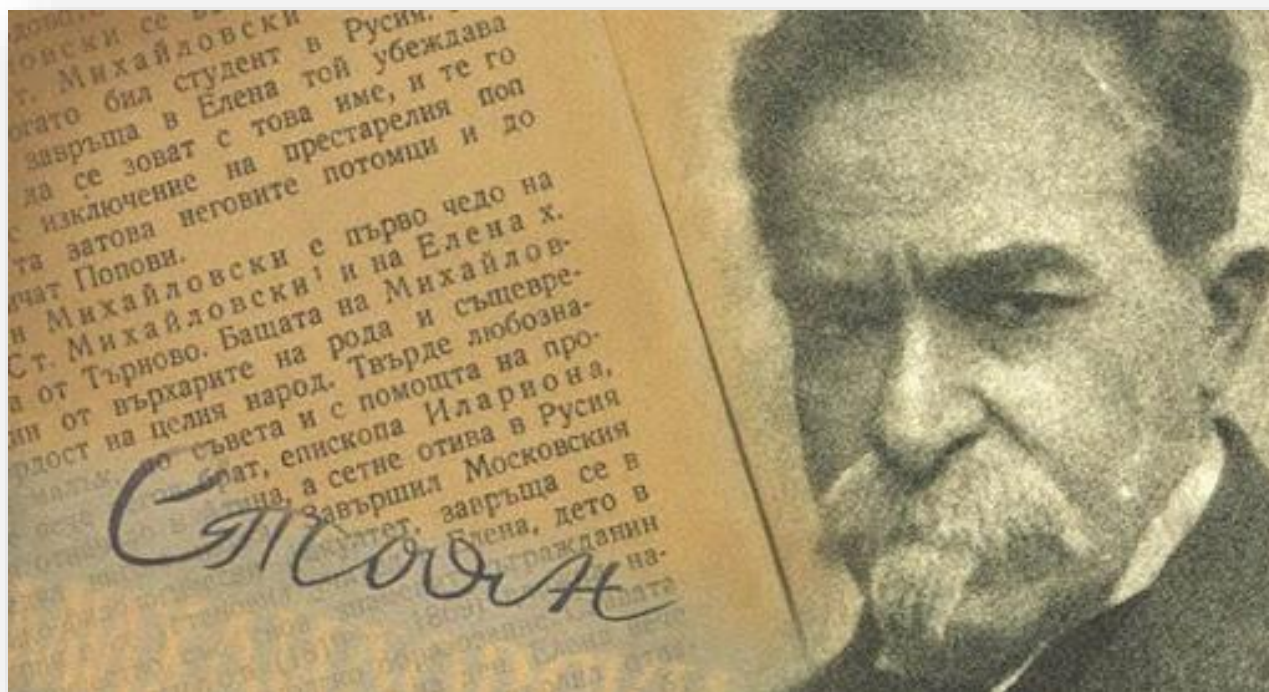
Върви, народе възродени!

Стоян Михайловски

За химн на българската просвета е обявена песента „Върви, народе възродени“ по стихове от Стоян Михайловски и музика от Панайот Пипков. Известна е още и като „Химн на св. св. Кирил и Методий“. На 15 май 1892 г. преподавателят по френски език в Русенската мъжка гимназия Стоян Михайловски написва възторженото стихотворение с първи стих „Върви, народе възродени“. Девет години по-късно, през 1901 г., на преподавателя по музика в ловешкото училище Панайот Пипков е възложено да напише нова песен, която учениците да изпеят на приближаващия църковен празник на Кирил и Методий на 11 май. Той все не намира подходящ текст и постоянно отлага. На 9 май Пипков забелязва, че едно от момчетата съсредоточено чете стихотворение в неговия час, взема книжката му и се зачита. Преди да стигне половината от стихотворението, в главата му вече се ражда музиката за поръчаната ученическа песен. Взема тебешира и започва да записва нотите върху дъската. За 15 минути съчинява мелодията, а до края на часа учениците му я разучават и запяват. На училищния празник я запява цялото училище.

Стихотворението е публикувано за пръв път в сп.
"Мисъл" през 1892.

Родна реч Ран Босилек

РОДНА РЕЧ, ОМАЙНА, СЛАДКА,
ЩО ЗВУЧИ НАВРЕД КРАЙ МЕН;
РЕЧ НА МАМА И НА ТАТКА,
РЕЧ, ЩО МЪЛВИМ ВСЕКИ ДЕН.

ТЯ ЗВЪНТИ, КОГАТО ПЕЯ,
В РАДОСТНИ ИГРИ ЕХТИ;
ВЕЧЕР ПРИКАЗКИ НА НЕЯ
БАБА ТИХО МИ РЕДИ.

А НАД КНИГАТА УНЕСЕН
РОДНА РЕЧ МИ ПАК ШЕПТИ...
МИЛВА КАТО НЕЖНА ПЕСЕН,
КАТО УТРЕН ЗВЪН ТРЕПТИ!

Родна реч

Ран Босилек

Няма българин, който да не помни стиховете “Родна реч, омайна, сладка...” или “Бяла, спретната къщурка...”, и да не се е просълзявал, когато слуша “Я кажи ми, облаче ле бяло...”. Ран Босилек (псевдоним на Генчо Станчев Негенцов) е авторът, чиито стихове и книги са станали толкова популярни, че мнозина ги смятат за народно творчество.

Авторът оставя богато литературно наследство за деца – проза и поезия. Що се отнася до поезията, Ран Босилек е издал само пет книги със стихове за деца. Това говори красноречиво за голямата вискателност на поета. Стиховете му могат да бъдат разгледани тематично, като едни от тях са посветени на родния дом и език. В някои от творбите си Ран Босилек успява да достигне до върховете на стихотворното ни наследство за малките. Класически образец е стихотворението му “Родна реч”, изразило така просто, ярко и вълнуващо обичта към родния език.

Българският език

Иван Вазов

Език свещен на моите деди
език на мъки, стонове вековни,
език на тая, дето ни роди
за радост не - за ядове отровни.

Език прекрасен, кой те не руга
и кой те пощади от хули гадки?
Вслушал ли се е някой досега
в мелодията на твоите звуци сладки?

Разбра ли някой колко хубост, мощ
се крий в речта ти гъвкава, звънлива -
от руйни тонове какъв разкош,
какъв размах и изразитост жива?

Не, ти падна под общия позор,
охулен, опетнен със думи кални:
и чуждите, и нашите, във хор,
отрекоха те, о, език страдални!

Не си можал да въплътиш във теб
създанията на творческата мисъл!
И не за песен геният ти слеп -
за груб брътвеж те само бил орисал!

Тъй слушам сè, откак съм на света!
Сè туй ругателство ужасно, модно,
сè тоя отзив, низка клевета,
що слетя всичко мило нам и родно.

Ох, аз ще взема черния ти срам
и той ще стане мойто вдъхновение,
и в светли звукове ще те предам
на бъдещото бодро поколение;

ох, аз ще те обриша от калта
и в твоя чистий бляск ще те покажа,
и с удара на твоята красота
аз хулниците твои ще накажа.

Българският език

„Българският език“ е стихотворение на Иван Вазов, написано в Пловдив през 1883 година. Поводът за създаване на одата „Българският език“ са твърденията за неговата грубост и неблагозвучност. Заглавието насочва към националната принадлежност на езика, към неговата уникалност, а това е достатъчно условие да породи гордост у всеки българин. Основен мотив в цялото творчество на Иван Вазов е любовта към всичко родно, а възхвалата на свещения и прекрасен език е тезата, с която са победени хулителите. Стихотворението заявява Вазовото разбиране за мисията на поета. Той трябва да представи перипетиите на езика чрез силата на самия него и да реабилитира позицията на словото в духовното пространство на нацията. Краят на одата придобива смисъла на обет за личния принос към съдбата на езика и изразяват готовността за съхранението му.

„Език свещен на моите деди
език на мъки, стонове вековни,
език на тая, дето ни роди
за радост не - за ядове отровни.“

Родната реч

Иван Вазов

Обичам те, българска реч,
звук сладък, най-мил в звуковете,
ту арфа звънлива, ту меч
на майстор художник в ръцете.

Обичам те, роден език,
ту гъвкав, ту твърд, като камен
елмазен, жив израз и клик
на мисъл, на блян, на дух пламен;

език за песни и за бран,
език, сечиво благородно,
от твойта съм сладост пиан
как лейш се, звучиш ти свободно!

Как твойта хармония плени
слуха, о реч мощна, напета,
в песните на наште жени,
в крилатия стих на поета!

Стихотворението „Родната реч“ е част от стихосбирката „Люлека ми замириса“ от 1919 година. Написано е с цел възхвала и защита на родния език, тема, засягана в още Вазови творби.

„Кирил и Методий“ Никола Фурнаджиев

Днес слънцето по-ярко се издига
Събуждаш се със радост и копнеж.
Днес празник е на българската книга,
която тъй обичаш и четеш.

Създадоха я Кирил и Методий.
Светилник бе ни тя през векове.
Към свободата някога ни води,
сега към нови истини зове.

А слънцето възлезе сред простора.
Градът ликува. Люляци цъфтят.
Ти тичаш на училището в двора,
другарите ти дето се тълпят.

Напред потегляй с тях под знамената!
Издигай я! Приятел ѝ бъди!
Със книгата днес твоя е земята,
дори небето с чудните звезди.

А Б В Г Д Е Ж З И Й
К Л М Н О П Р С Т У
Ф Х Ц Ч Ш Щ Ъ Ы Ю Я

С тайнството на всяка буква Ивелина Радионова

С тайнството на всяка буква
Кирил и Методий ни шептят:
знанието никога не рухва
под оковите на мрачен свят.

Никога народ не пада
воден в пътя от писмеността
към просвета, светлина и слава.
Той свободен е във вечността.

И велика е страна, която
пише бъдещето си с перо,
книгите ѝ – самородно злато,
дните ѝ бележат със добро.

С тайнството на всяка буква – Ивелина Радионова

Стихотворение от една съвременна и прекрасна поетеса, Ивелина Радионова.
Стихотворението е от 23 май 2018 година, поместено в стихосбирката на авторката
"България в сърцето ми".

Докато има на земята българи, българското писмо и паметта ни, съхранявана чрез езика, ще се помнят и почитат и занапред.

Благодаря ви за вниманието!